

Liepājas pilsētas pašvaldība

Liepājas muzejs

Reģ. Nr. 90002008987

Kūrmājas pr.16,Liepāja, LV – 3401

Tālrunis/fakss 63422973

mob. tālrunis +371 29605223

www.liepajasmuzejs.lv

Izskatīts un akceptēts

Zinātniskās padoms sēdē 28.06.2023.

Protokols Nr. 1

Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes

“LIEPĀJAS MUZEJS”

Pētnieciskā darba politika

2023. - 2028. gadam

**LIEPĀJAS MUZEJA
PĒTNIECISKĀ DARBA POLITIKA
/2023 – 2028/**

Pētnieciskā darba mērķi:

- Liepājas muzeja pētnieciskais darbs aptver plašu laika periodu no senvēstures līdz mūsdienām, un ir saistīts gan ar krājumā esošo kolekciju izpēti, gan ekspozīciju, gan krājuma un tematisku izstāžu veidošanu un izglītojošo programmu izstādi.
- Muzeja pētnieciskā darba mērķis ir veidot un attīstīt Liepājas muzeju par saturā bagātu un informācijas sniegšanas jomā kvalitatīvu Liepājs un tās apkārtnes materiālās un nemateriālās kultūras vērtību izpēti un popularizēšanas centru, kas spētu nodrošināt sabiedrības intereses un vajadzības šo vērtību apguvē, kā vispārēju, tā specifisku zināšanu jomā.
- Turpmākajos piecos gados, resp. 2023. – 2028., Liepājas muzejs plāno veikt pētniecisko darbu, sagatavojot sagatavot Liepājas muzeja filiāles “Liepāja okupāciju režīmos”. Pēc ēka renovācijas, kurā atrodas filiāle “Liepāja okupāciju režīmos”, jāveic jauna ekspozīcijas satura pilnveidošana, kas prasa vairāku tēmu padziļinātu izpēti, apzinot Latvijas Nacionālajā arhīvā un citos Latvijas muzejos esošos materiālus
- Gadā paredzēts izveidot 5 tematiskās krājuma izstādes, sagatavot 4 zinātniskās un populārzinātniskās publikācijas gadā, nolasīt 7 lekcijas, veidot saturu digitālai performancei Liepājas bākā par Liepājas ostas vēsturi. Paredzēts turpināt darbu pie Liepājas jūrniecības muzeja satura.
- Krājuma un pētniecības darba speciālisti veic arī tematisko izstāžu veidošanai nepieciešamos pētniecības darbus, kā arī atsevišķu Liepājas muzeja kolekciju izpēti un zinātnisko inventāra kartiņu pilnveidošanu un jaunu kartiņu noformēšanu Liepājas muzeja etnogrāfisko tekstiliju kolekcijai.
- Pētnieciskā darba rezultātu popularizēšanai, Liepājas muzejs regulāri rīko zinātniskās konferences, piesaistot Latvijā un ārvalstīs atzītus pētniekus un kultūrvēsturiskā mantojuma speciālistus. Zinātniskās konferences tēma tik saskaņota ar Liepājas muzeja darbības stratēģiju, lai muzejs strādātu kā mērķtiecīga un nosvērta

pētniecības, kultūras mantojuma un izglītības institūcija. Konferences rezultātā tiek izdots muzeju rakstu krājums, kas apkopo un popularizē pētnieciskā darba rezultātu.

- Lai nodrošinātu kvalitatīvu pētnieciskā darba vadību, ekspozīciju un izstāžu satura izstrādi Liepājas muzejs, izvērtējot katru gadījumu atsevišķi, ir noslēdzis vienošanos ar atsevišķiem speciālistiem, kas lielākoties strādā attālināti. Sekmīgi attālināti Liepājas muzeja pētniecisko darbu vada Latvijas Universitātes doktorante Inna Gīle, kuras vadībā Liepājas muzejs ir veiksmīgi sagatavojis trīs zinātniskās konferences, izdevis divus pētnieciskā darba rakstu krājumus, izveidojies ekspozīcijas “Pagaidu valdības seši mēneši Liepājā” satura koncepciju, kā arī pašlaik sadarbībā ar citiem Liepājas muzeja kolēģiem strādā pie Liepājas okupācijas muzeja ekspozīcijas izveides satura

Pētnieciskā darba raksturojums

1. Ekspozīciju un izstāžu izveide (tēmas izpēte, koncepcijas izstrādāšana, tematiskā plāna sagatavošana, struktūrplāna izstrāde).
2. Muzeja krājuma zinātniskā izpēte (krājuma priekšmetu zinātniskā apraksta kartīšu sagatavošana, papildināšana).
3. Liepājas un tās apkārtnes vēstures izpēte (publikāciju, referātu, lekciju, sagatavošana).
4. Muzejpedagoģisko programmu izstrāde.

Krājuma izpētes tēmas tiek apspriestas un apstiprinātas Liepājas muzeja Zinātniskā darba padomē, kuru saskaņā ar Amata aprakstu vada Liepājas muzeja vadošais pētnieks(e). Krājuma izpētes tēmas tiek noteiktas, ņemot vērā Liepājas muzeja priekšmetu kolekcijas, ekspozīciju pilnveidošanas un jaunu ekspozīciju izveides nepieciešamību, kā arī pētnieciskā darba veicēju potenciālu. Pētnieciskā darba tēmas tiek saskaņotas un iekļautas Liepājas muzeja speciālistu maģistra /doktora/ darba tēmām Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē.

Pētnieciskā darba avotu bāze

- Liepājas muzeja krājums;
- Liepājas Zonālais arhīvs;
- Latvijas Valsts arhīvs;
- Latvijas Valsts vēstures arhīvs;
- Ārzemju arhīvi;

- Nevalstisko organizāciju (Biedrības „Liepājas Politiski represēto klubs”, „Daugavas vanagu” Liepājas nodaļa, Latvijas nacionālo partizānu apvienības Liepājas nodaļa, Barikāžu atbalsta fonds arhīvu materiāli un šo organizāciju biedru personīgie arhīvi.), interesentu – kolekcionāru krājumi;
- Liepājas centrālās zinātniskās bibliotēkas krājums.
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājums;
- LU Akadēmiskās bibliotēkas krājums;
- Citu muzeju /Latvijā un ārzemēs/ krājumi;
- Vēsturisko notikumu laikabiedru sniegtās atmiņas, personu dzīvesstāsti utml.;

Pētnieciskā darba un tā rezultātu novērtējums

Liepājas muzeja krājums ir izpētīts daļēji. Līdz šim krājuma pētniecības darbs tika vērts uz atsevišķu kolekciju izpēti un ekspozīciju veidošanu. Ir hronoloģiski sistematizēts Liepājas biržas arhīvs, kas prasa speciālas profesionālas zināšanas. Pilnībā ir veikta alvas priekšmetu, zeltkaļu un sudrabkaļu cunfetes priekšmetu, pulksteņu un daļēji ieroču kolekcijas zinātniskā apstrāde. Ir iesākta un turpinās Liepājas jūrniecības vēstures priekšmetu kolekcijas izpēte. Lai arī vairākus gadus pētniecības darba redzes lokā bija mākslas priekšmetu kolekcija, rīkotas gan krājuma, gan tematiskās izstādes, tomēr zinātniskās inventāra kartiņas šai kolekcijai ir nepilnīgas. Uzsākta etnogrāfisko tekstīliju – Dienvidkurzemes sieviešu tautas tērpa – kolekcijas, kā arī elektrotehnisko un radiotehnisko priekšmetu kolekcijas zinātniskā apstrāde.

Sagatavotas tematiskās un krājuma izstādes. Veikti pētījumi, kuri nepieciešami Liepājas un Dienvidkurzemes reģiona vēstures izpētes stimulēšanai.

Pētniecisko darbu veicinoši faktori

Darbinieku atbilstošā profesionālā izglītība, interese par pētāmo tēmu vai kolekciju, nesavtīga pašatdeve darbam. Centieni uzturēt muzeja reputāciju sabiedrībā, aktualizējot interesi par Liepājas un reģiona vēsturi.

Pētnieciskā darba plāns. 2023 – 2028

1. Ekspozīciju un izstāžu izveide

2024 “Holokausts Liepājā Otrā pasaules kara laikā.”

2025 „Militārā medicīna Liepājā, 20. gs. 20./30 gadi.”
/tematiska izstāde/

2023 „Ārsti Jēkabs Alksnis un Aleksandrs Mežciems.”
/tematiska izstāde/

2025 „Elektrotehnisko priekšmetu kolekcija.”
/krājuma izstāde/

2025 Liepājas ostas vēsture
/digitāla performance Liepājas bākā.

2. Muzeja krājuma zinātniskā izpēte

Kolekcijas:

- Liepājas zelta un sudraba kolekcijas izpēte
- Radiotehnikas un elektrotehnikas priekšmetu kolekcija
J. Tečis
- Navigācijas priekšmetu kolekcija
- Dienvidkurzemes sieviešu tautastērpu kolekcija

Pētnieciskā darba tēmas - Liepājas un reģiona vēstures izpēte

- „Militārā medicīna Liepājā, 20. gs. 20./30. gadi.”
- Liepājas zeltkaļu un sudrabkaļu cunftes vēsture
- „Liepājas lazarete un sarkanā krusta slimnīca. 20. gs. 20./30.”
- “Izcilie ārsti Jēkabs Alksnis un Aleksandrs Mežciems.”
- 2019- “Radiotehnikas kolekcijas veidošanās un saglabāšanas vēsture, tās daudzveidība.”
- „Zvejniecības un kuģniecības vēstures aspekti Liepājā un reģionā,

- “Holokausta norise Liepājā otrā pasaules kara laikā.”
- Liepājas okupācijas vēsture.

Muzejpedagoģisko programmu izstrāde

Liepājas muzeja muzejpedagoģijas nodarbību izstrādes stratēģija veidota, lai veicinātu kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamību un Liepājas muzeja oriģinālo krājuma priekšmetu popularizēšanu. Veidot pozitīvu Liepājas tēlu un veicināt tā atpazīstamību Latvijā un Eiropā, šim nolūkam sekmējot sabiedrības izpratni un rosināt tās interesi par pilsētas un novada attīstību. Nodrošināt pētnieciskā darba rezultāta un muzeja krājuma pieejamību sabiedrībai. Sekmēt muzeja konkurētspējas paaugstināšanos, piedāvājot apmeklētājiem informatīvi piesātinātu un vizuāli augstvērtīgu, nozīmīgu kultūrvēstures izziņas avotu un mācību materiālu, tādējādi popularizējot muzeju kā interesantu un izglītojošu brīvā laika pavadīšanas vietu. Veicināt izglītojošu projektu norisi Liepājā, piedāvājot muzeja apmeklētājiem iespēju gūt nozīmīgu kultūras mantojuma avotu un emocionālu pārdzīvojumu, veicinot nacionālās pašapziņas celšanos.

Muzejpedagoģijas programmu izstrādē galvenā uzmanība tiek vērsta uz tēmas interaktīvu un izzinošu darbību, uz procesu, kura laikā apmeklētājs bagātina savu dzīves pieredzi un emocijām, kuras sniedz saskarsme ar autentiskiem priekšmetiem.

Programmas tiek pielāgotas attiecīgajai vecuma grupai, ņemot vērā skolu programmu saturu un vecuma īpatnības. Tematiski uzsvars tiek likts uz novada vēsturi, gadskārtu ieražām, valsts svētkiem un atceres dienām (Brīvības cīņas, Latvijas Republikas dibināšana, Janvāra barikādes), muzeja ekspozīciju un izstāžu paplašinātai iepazīšanai. Izstrādājot muzejpedagoģijas programmas, galvenā uzmanība tiek vērsta ne tikai uz procesu, kura laikā apmeklētājs bagātina savu dzīves pieredzi un emocijas, kuras sniedz saskarsme ar autentiskiem priekšmetiem, bet arī uz kvalitatīvu interaktīvu zināšanu apguvi.

Muzejpedagoģiju izstrāde balstās uz muzeja ekspozīcijām un aktuālajām izstādēm, tāpēc 2023.-2028. gada pētniecības plānā ir izstrādāt vairākas muzejpedagoģijas programmas, kas saistās ar jauno ekspozīciju par

Liepājas okupācijas vēstures jautājumiem, kā arī ar liepājnieku sadzīvi un tradīcijām 17. – 19.gs.

- „Latvijas Pagaidu valdības laiks Liepājā. 1919”, mērķis panākt skolēnu izpratnes pieaugumu par notikumiem Liepājā 1919. g. pirmajā pusē, īpaši akcentējot notikumus Liepājā 1919. gadā un Latvijas Pagaidu valdības darbu.
- „Neatkarības karš. Liepāja. 1919”, mērķis izglītēt skolēnus par valsts apbalvojumiem un to nozīmi un panākt skolēnu izpratnes pieaugumu par Lāčplēša kara ordeņa būtību un notikumiem Liepājā 1919. g. otrajā pusē, brīvības cīņu nozīmi Liepājā, par latviešu karavīru varonību un izturību šajās kaujās, tāpat, kas ir Lāčplēša Kara ordenis, tā rašanās, par ko un kas saņēma Lāčplēša Kara ordeni par cīņām Liepājas apkārtnē un kāda bija šo svarīgo kauju norise un notikumi.
- “Valdības kuģis “Saratov””, mērķis izglītēt skolēnus par notikumiem Liepājā 1919. g. pirmajā pusē, kuģa “Saratov” lomu un nozīmi Latvijas liktenī, atklāt kuģa turpmākās gaitas.
- “Politisko izvēļu krustcelēs. A. Niedres personība”, mērķis izcelt politisko lēmumu atbildību, drosmi tos uzņemties un analizēt izvēļu sekas.
- muzejpedagoģijas nodarbība par senvēsturi, kuršu dzīvi un dzīvesveidu
- muzejpedagoģijas nodarbība par Liepājas kā tirdzniecības pilsētas veidošanos – Kurzemes hercogistes laiks

Savukārt, turpinot attīstīt jau esošo muzeja ekspozīcijas “Dienvidkurzemes ļaudis, dzīve un darbs” apguvi izstrādāt muzejpedagoģijas nodarbības, kas stāsta par Dienvidkurzemes ļaudīm un to koptajām tradīcijām.

Pētnieciskā darba SVID analīze

Stiprās puses: * Laba sadarbība ar pētniekiem – profesionāliem, novadpētniekiem, dažādu nozaru speciālistiem, citām novada kultūras iestādēm, bibliotēku un arhīvu pētījumu veikšanai un konsultācijām. * Pētnieciskā darba rezultāts ir daudzveidīgs un dažādos veidos pieejams sabiedrībai.	Vājās puses: * Nepietiekams zinātnisko publikāciju skaits. * Pētāmo tēmu apjoms ir liels, bet ierobežoti resursi to veikšanai. * Starptautiskā sadarbība pētniecības jomā. * Ierobežotie finansiālie līdzekļi kavē pētnieciskā darba attīstību. Salīdzinoši neliela projektu līdzekļu piesaiste pētniecībai. * Bieža kadru mainība, kas traucē pētnieciskā darba plānveida veikšanu un pēctecības saglabāšanu tēmu izpētē.
Iespējas: * Finansējuma piesaiste pētījumu veikšanai, iesaistoties projektos. * Sadarbības veicināšana izpētes jomā ar reģiona līdzīga ranga muzejiem. * Nacionālā muzeja krājuma kopkatalogs – iespēja krājuma un zinātnisko materiālu pārskatāmības un sistematizācijas jomā. * Dažādu sadarbības resursu izmantošana (novadpētnieki, folkloras speciālisti, etnogrāfi utt).	Draudi: * Nekonkurēt spējīgs atalgojums, kas var veicināt pētnieciskajā darbā iesaistīto muzeja darbinieku rotāciju.

Secinājumi

- Apjomīgais muzeja krājums ir pētnieciskā bāze, kas ļauj veikt daudzveidīgus pētījumus un padarīt krājumu pieejamu plašai sabiedrībai.
- Ierobežotie darbinieku resursi un finansiālie līdzekļu nepietiekamība kavē pētnieciskā darba pilnvērtīgu attīstību.
- Finanšu piesaiste pētījumu veikšanai un dažādu sadarbības resursu izmantošana veicinātu pētnieciskā darba daudzveidību un popularitāti sabiedrībā.
- Konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšana darbiniekiem paplašinātu pētījumu apjomus un dalību ar pētījumiem konferencēs.

Pasākumi pētnieciskā darba kvalitātes uzlabošanai

- Speciālistu kvalifikācijas celšana, apmeklējot LR Kultūras ministrijas, Latvijas Muzeju biedrības piedāvātos kvalifikācijas celšanas kursus un seminārus.
- Pieredzes apmaiņa ar citu muzeju speciālistiem. Zinātniskie komandējumi.
- Piedalīties zinātniskajās konferencēs, semināros u.c. prezentējot muzeja pētnieciskā darba rezultātus.
- Piesaistīt darbam nozaru speciālistus nolūkā turpināt darbu pie iesāktām un jaunām tēmām.
- Paplašināt informācijas meklēšanas bāzi, izmantojot ārvalstu bibliotēkas un arhīvus.

Prioritātes pētnieciskā darbā 2023. – 2028. gadam

- Veikt pētniecisko darbu, kas saistīts ar pamatekspozīciju veidošanu, to papildināšanu, tematisko un krājuma izstāžu veidošanu.
- Muzeja zinātnisko konferences/ču/ organizēšana un pētījumu izstrāde atbilstoši konferences tēmai.

- Tipogrāfiski iespiestu izdevumu (kolekciju katalogi, konferenču materiālu apkopojums utml.) sagatavošana un izdošana.
- Lai nodrošinātu krājuma plašāku pieejamību sabiedrībai, pētot kolekcijas muzeja krājumā, jārod iespēja sagatavot kolekcijas katalogus. Veicot pētījumus, kas saistīti ar dalību konferencēs muzejā, kā arī iesaistot tajās plašu pētnieku loku, vēlams sagatavot iespiešanai un izdot nolasītos referātus, ziņojumus utml., tādejādi sekmējot jaunāko pētījumu pieejamību plašākai sabiedrībai.

